

Կ'ԱՃԱՊԱՐԵՆՔ . . . Ո՞ՒՐ ՀԱՄՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Արդեօք այս արագավազ դարուն մէջ, կա՞յ մարդ մը, որ չ'անապարէ եւ հետասպան չլազգէ բանի մը ետեւէն:

Հայ ենք, կ'աճապարենք, սպասելու համբերութիւն չունինք, բոլորէն առաջ կը նետուինք եւ կ'ուզենք բոլորը ետեւ բողուկ . . . եթէ կրնանք:

Ժամանակի յարմարութիւնը նկատի չունինք եւ ոչ ալ նախատեսութիւնը ապագայ անստուգութիւններու եւ վտանգներու:

Կ'ուզենք տեղ մը հասնիլ, նպատակ մը հետապնդել, հանգրուան մը նուանել, փոյք չենք ըներ, եթէ նշանակետը մեր հետապնդումներուն գտնուի բեւռային սահմաններէն անդին:

Այսօր ամէն քան կարն կը բուի մեզի, մեր շահերը կարն, հանյենները կարն, բարեկամութիւնները կարն, ժամանակը կարն, կեանքը կարն:

Կը գործենք նստած, կը շահինք նստած, կը պայքարինք նստած, կը բոհնք նստած եւ շատ անգամ . . . կը մեռնինք նստած:

Հայերուս համար, կարծես թէ՝ ա՛ ժամանակ չկայ սպասելու, եթէ հնարաւոր ըլլար՝ պիտի ուզէինք այսօր ցանել եւ այսօր հնաել, վաղն անգամ, որ հեռու չէ մեզմէ, ուշ կը բուի:

Եթէ երկու հազար տարի Յորի երկայնամտութեամբ համբերեր ենք, որ ապահովենք մեր կեանքին խաղաղ ու ապահով յարատեւումը, հիմա՝ ալ ժամանակն է, եւ պատեհութիւնները բարենպաստ, որ ազգովին պայքարի լծուինք եւ անտեսենք ժամանակի խոշընդոտմները եւ այն բոլոր առաքինութիւնները, որոնք համբերութեան կապարէ ձեռնակապերով շղթայեր են մեր կամքը, որ գլուխ ծոենք մեզ հալածողներուն եւ

ստրկացնողներուն կամքին առջեւ:

Լաւ կը հասկնանք, որ բոլոր մեծ գործերը, նշանակալից յաջողութիւնները, վեռական յաղթանակները մէկ օրէն միւսը չեն իրագործուիր, ժամանակ եւ համբերութիւն կը պահանջեն, եւ մանաւանդ, անվիատ յարատեւութիւն:

Մարդկութեան բոլոր իմացական ու բարոյական մեծութիւնները, ինչ որ յօգուտ ժողովուրդներու ժաղաքակրթական վերելքին ստեղծագործեր են, տուեր են ժամանակի պահանջին՝ իրենց համբերութեան գնահատելի տուրքը: Եւ շնորհիւ տառապալից սպասումներու եւ սպասումներու յաջողեր են մշտնչենական տեսողութիւն տալ իրենց անունին ու վաստակին:

* * *

Չմոռնանք, որ գաղափարապաշտ պայքարողը՝ ոչ մէկ դժուարութեան դիմաց չի յուսահատիր ու զինաքափ ըլլար: Կը պայքարի, կը յուսայ ու կը հաւատայ, որ նակատագրական մարտերու մէջ Աստուած իր կողքին կը գտնուի, որ արդարութիւնը անպայման յաղթանակէ: Եւ լաւ գիտէ, որ յաջողութիւնները անարգել պիտի գան պահարերելու իր զոհողութիւնները ժամանակի ընթացքին հետ եւ ոչ թէ ժամանակէն առաջ:

Պայքարն է, որ պիտի տայ իմաստ ու պարունակութիւն մեր կեանքին եւ մեր իտէալներու պսակումին:

Պայքարն է, որ կը մարգէ մեր կամքը, կը մշակէ մեր նկարագիրը, կ'ամրապնդէ մեր հոգեկան ուժերը:

Մարդ, ո՞ր աստիճան տկար ու տգես պէտք է ըլլայ, որ իր յառաջդիմութիւնը վստահի կիրքի մը, որ

կ'արգիկ ջահաւորել իր հոգին առաքի-նութեամբ մը, որ ՀԱՄԲԵՐՈՒԹԻՒՆ կը կոչուի:

Դժբախտաբար ներկայիս շատ է թիւը այն հայերուն, որ տղու պէս կը շարժին եւ այսօր կ'ուզեն ամէն քան եւ վաղուան չեն բողուր ոչ մէկ քան:

Կը վազեն աւաղելի միամտութեամբ ամէն քանի ետեւէն, որ թիթեղի պէս փայլի եւ պարապ թիթեղի պէս աղմուկ կը հանէ:

Կեանիքը իր ազդու դասերովը դեռ չէ կրցած սորվեցնել մեզի, թէ անապարանքը մեզ չի հասցներ նիշտ ժամանակին ոչ մէկ տեղ: Ծտապելը անօգուտ է, պէտք է ատենին շարժիլ:

Եթէ ուշադիր նայինք սա հոդի անձիր տարածութեան, ուր՝ արօրին խոփը հորիզոնական ակոսներ քացած է եւ մշակն ալ ցաներ է սերմեր անոնց մէջ, պիտի հաստատենք սա դաստիարակիչ օրինակը, զոր բնութեան այդ միապաղա տեսարանը կը թելադրէ մեզի:

Ամրող երկար ձմեռ մը սերմերը պիտի մնան բաղուած ածուներու մէջ եւ ոմանք գուցէ կարծեն, որ ատոնք փեացան ու կորսուեցան:

Բայց մշակին դէմքին վրայ յոյսին ժայիտը ակներեւ է: ԱՅ կ'ապրի այն հաւատքով, որ ամրան կիզիչ նահանջներուն տակ իր ակնկալութիւնը լիովին պիտի արդիւնաւորուի:

Վստահ է, թէ հիւրընկալ հոդի ընդերքներուն մէջ քաֆնուած սերմը, ամիսներ յամենալէ ետք, գաղտնօրէն եւ անաղմուկ պիտի գործէ ու շարունակէ պայքարը ցուրտին ճիւնին ու սառնամանիքին դէմ, մինչեւ որ գարունը գայ եւ երկրին կուրծքը պատռելով՝ ցցէ իր յաղթական հասակը:

Սերմին գործողութեան այս խուլ պայքարը, իր դիմակալած դժուարութիւններով, կարծեց հանգիտութիւն մը ունի մեր ամենօրեայ մաքառումներուն հետ:

Ո՞ր գաղափարապաշտ հայը չ'ապրիր պայքարով հարուստ եւ տառապանքով ընդելուզուած կեանք մը իր իտէալներու փշու նամրուն վրայ:

Ամէն մարդու մէջ կը գործէ յաջողելու բնագդը եւ մերք հզօր քափով յառաջ կը մղէ զայն, հերոսանալու ճգտումով անձնազոհութեան բարձունքներուն վրայ:

Անապարողը այս ուղեւորութեան ընթացքին անյաղթեի արգելքներ կը ստեղծէ եւ որոնց անմիջական հետեւանքը կ'ըլլայ մարդուն փլուզումը:

Ճշմարիտ է, ներկայ դարը արագութիւն կը պահանջէ մեզմէ, նաև նորութիւն եւ փոփոխութիւն:

Նոր գաղափար ն եր, նոր հանգրուաններ, նոր հորիզոններ կը փնտոնենք եւ մեծամեծ որոշումներ կ'արձակենք, առանց նկատի առնելու, թէ մահը համառուած է մեր կեանիքին տելողութիւնը եւ կրնայ ժամանել ծերութենէն շատ առաջ, այնպիսի ատեն մը, որ հսկայ ծրագիրներու մէ ծրարուած մարդը, կրնայ անակնկալօրէն չուտել կեանիքէն, իր ետեւ բողելով ամէն քան անորոշ ու անաւարտ:

Ծատ են ժամանակակից մարդուն թշնամինները, որոնք հիւծախտի պէս անոր մէջ դարանակալած՝ կամաց կամաց կը սպառեն զայն:

Եսասիրութիւնը մէկն է անոնցմէ, որ կը ստորենացնէ ու ծիծաղելի կը դարձնէ մարդը յաչս հասարակութեան:

Ախտաւոր ցանկութիւնները կ'անդամալուծեն մտքին ու հոգիին քեւերը եւ հոդին հաւասար դիրք մը կու տան մարդուն:

Սուտը կը կեղծէ մեր կեանիքը եւ կը շնչէ մարդոց վստահութիւնը, որ ալ չհաւատան մեր խօսքներուն ու խոստումներուն:

Պէտք չէ մոռնալ, որ մեծագոյն յաջողութիւնը զոր կ'ուզենք ունենալ եւ նշանակալից յաղթանակը, զոր կ'ուզենք

շահիլ, նոյնինքն պայքարն է:

Պետք է հաւատանք, որ ՄԵԾ ՀՈՒՆՉՔԸ կու գայ իր ժամանակին, առանց անպետ, յախուռն եւ անօգուտ քայլեր առնելու ժամանակին առաջ:

Հին իմաստութիւնը կ'ըսէ, անիմաստ է անապարելը, պէտք է պատրաստուիլ ժամանակին հասնելու:

Հին Յունաստանի բաղաբներէն մէկուն մուտքին կար հսկայ արձան մը, որ կը ներկայացներ պատեհութիւնը: Արձանին պատունդանին վրայ՝ այլարանօրէն փորագրուած էր հետեւեալ խօսակցութիւնը արձանին ու անցորդին միջեւ:

- Ով արձան, ի՞նչ է անունդ:

- ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ:

- Ինչո՞ւ համար թեւեր ունիս եւ կը կանգնիս ոտքիդ մատներուն վրայ:

- Ցոյց տալու համար, որ հազիւ քանի մը րոպէ կը մնամ ու կ'անցնիմ:

- Ինչո՞ւ համար մազերդ նակտիդ վրայ դէպի վար կախուած են:

- Որպէս զի մարդիկ զիս լաւ բռնեն, երբ իրենց բովէն կ'անցնիմ:

- Ինչո՞ւ գիխուդ ետեւը նաղատ է:

- Երբ անգամ մը մէկու մը բովէն կ'անցնիմ, ալ զիս չկարենայ բռնել:

ՎԱՐԴԱՆ Ա. ՔՃՆՅ. ՏԻՒԼԿԻՐԵԱՆ

ԱՐՔՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ ՇՆՈՐՀՈՒԱԾ

Ամեն. Սրբազն Պատրիարք Հայրը գոհունակութեամբ տեղիկացաւ թէ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին, Նորին Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Վազգէն Ա. Սրբազնագոյն Կարողիկոսին բարեհան կարգադրութեամբ, Սրբութեան աստիճան շնորհուած է Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց Միարանութեան անդամներէն երեք Սրբազն եպիսկոպոսներու, որոնք Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի հաստատումով կը ծառային որպէս թեմակալ Առաջնորդներ: Գեր. Տ. Խաժակ Արք. Պարսամեան Առաջնորդն է Հիւսիսային Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Հայց. Եկեղեցւոյ Արեւելեան Թեմին: Գեր. Տ.

Աղան Արք. Պալիօօկեան Առաջնորդն է Աւատրալիոյ և Նիւ Զիլանտայի Հայց. Եկեղեցւոյ, և Հայրապետական Պատուիրակ Ծայրագոյն Արեւելքի: Գեր. Տ. Տաքեւ Արք. Ղարիպեան Առաջնորդն է Հարաւային Ամերիկայի Պրազիլիոյ Հայց. Եկեղեցւոյ Թեմին:

Պատրիարք Սրբազն Հայրը իր և Միարանութեան խնդակցութիւնը յայտնեց երեք Սրբազն Արքեպիսկոպոս միարան եղայրներուն, մայթելով որ իրենց ծառայութիւնը արդիւնաշատ լինի Տիրոջ օգնականութեամբ, Աստուծոյ Փառքին, եւ իրենց խնամքին յանձնուած ժողովուրդին հոգեւոր, մշակութային, կրթական եւ ազգային կեանքի բարգաւանման համար: